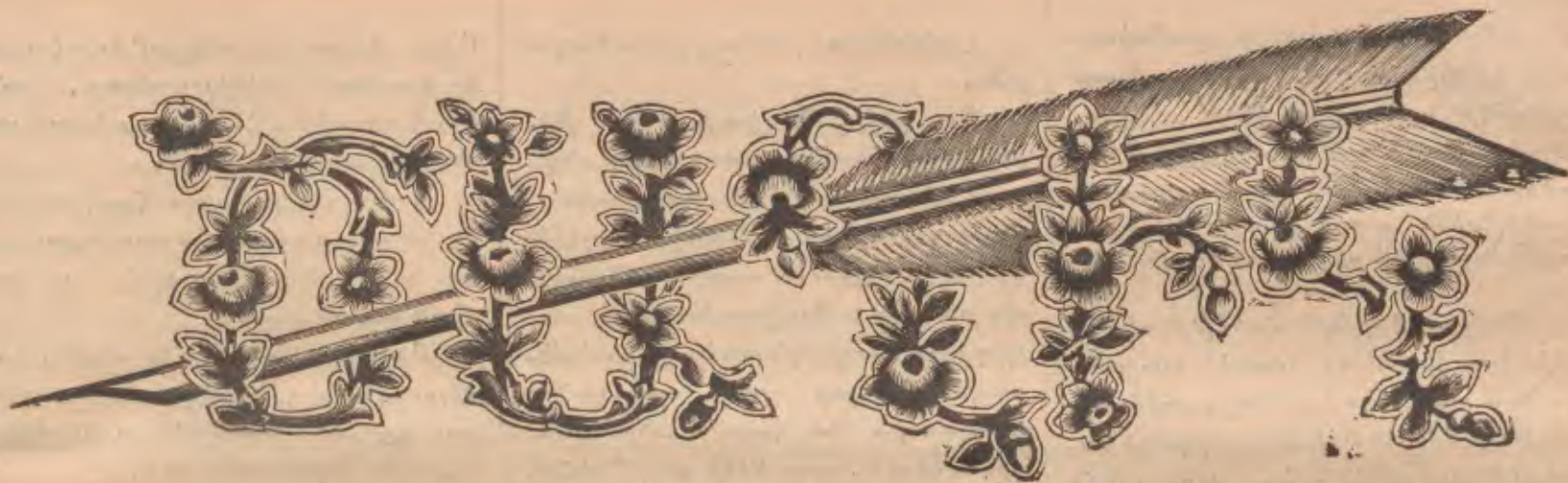

ՀԱՆԴԵՍ

40 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՓԱՐԱ 40

ԾԱՂԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերն : — Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 100 դր. արծաթ : — Վեցամսեայն 50. — Դաւառաց համար 115 դր. Վեցամսեայ 60. — Ծանուցման օրը 8 դրդ.

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել Առ Արսոնաքէր եւ Տնօրէն Անտոն Սափեան , Ալանս Համամ, Քիւշիկ Երջրդ խան Երկրորդ յարկ Թի. 9 : Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք եւ չեն տրուիր :

ԹԻԻ 165 Բ. ՏԱՐԻ

1888

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 22 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Ի Խ Թ Ա Ր

Պաղը «էպէպլէրէ մէպնի տիւնքիւ զազէթամըղը պու կիւն նէշը իթմէկէ մէնպուր օլտուք :

Նախորդ կիրակի օրն տեղի ունեցաւ Պէշիկթաշի Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւնն, և քուէից բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան

Տրդատ Պէյ Տատեան
Խաչիկ Էֆ. Խօրասանճեան
Յովհաննէս Վէրէստէճեան
Դրիգոր Տօնէլեան
Մաքսուտ Խիւտավէրտեան

Մնացեալ անդամոց ընտրութիւնը համեմատականի մնացած է, որ պիտի կաաարուի 15 օրէն :

Երեքշաբթի օրուան Փար տիւ Պօսֆօրի մէջ հրատարակուած էր թէ՛ Պատրիարքական ընտրութեան համարյառաջիկայ ուրբաթ օրն երեսփոխանական ժողով պիտի գումարի :

Այս գիշեր թատերական արտաքոյ կարգի ներկայացում մը պիտի տրուի Գառգիւղ, ի նպաստ իւսկիւտարու աղքատախնամ ընկերութեան :

Ներկայացուելիք խաղն է Օթէլլօ հայերէն լեզուաւ : Օթէլլօի դերը պիտի կատարէ Պ. Պ. Ալամեան :

Գառգիւղիցիք յատկապէս փափաք յայտնած էին Պ. Մաղաքեանի որ իրենց գիւղի թատերաբեմին վրայ ալ ներկայացում մը տայ Օթէլլօյի հօշակաւոր դերասանը :

Կը լսենք թէ Գառգիւղի մէջ մանկական սրտաւէջ մը բացած է Տիկին Մատակեան, և նախորդ օրուան Արեւելքի մէջ ալ աւանդուելիք ուսմանց ծրագիրն ալ հրատարակուած էր :

Յաջողութիւն մաղթելով հիմնադրին, կը խրատենք բոլոր հայ ստանուներն որ օրինակ առնեն յիշեալ Ուսմանց Ծրագրէն :

Յաւօք սրտի իմացանք թէ Մանգուլմէի էֆէնտար լրագիրը բարձրագոյն հրամանաւ տառնհինգ օր դադարման դատապարտուած է :

Երուսաղիմոյ Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան Երեքշաբթի օր Բ. Դուռը գնաց և Բարձր Մեծ-Եպարքոսին հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ

Հատինաց կողմէ Բեթղէհէմի Տաճարին մէջ կատարուած ոտնձգութեանց խնդրոյն վրայ, Ն. Բարձրութիւն անմիջապէս հեռագրաւ հրաման ուղղեց Երուսաղիմայ կառավարչին՝ որպէս զի արգիւրդին Հատինաց ոտնձգութիւններն և Բեթղէհէմի Տաճարին մէջ Հայոց փոխաթներն իրենց տեղը դրուին :

Գաղաքական ժողովը այսօր ինիստ կը գումարի ի Խորհրդարանն Ղալաթիոյ, Սոյն նստին հրաւիրուած է նաև Աղգ. ժողովոյ Մայր Դիւանը :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Էլվէլքի կիւն Պապը Ալիտէ Տատեան Յարութիւն էֆէնտի հազրէթլէրինին ըրեասէթի թաճթընտա ինիգատ իտէն պիր քօմիսիօնը մախսուստա Թիւրքիատա պուլունան էճնէպի բօսթալարընըն իլղասը հազգընաա միւղաքէրաթ ճէրէեսն իթմիշ տիր Մէզքիւր դօմիսիօնտա, էճնէպի բօսթալարը թարաֆընտան եալընըղ Ավլսթըրիա-Մաճարիսթան «էֆարէթ խանէսի պիրինճի թէրճիմանը Պ. տը Գալ հազըր պուլունմուշ տուր : Պարոնը մուճաիլէյ լմէնսուպ օլտուղու տէվլէթ թարաֆընտան ախզ իթտիկի

Թալիմաթը ճեղակայեցի զօմիսիօնա արդ իթմիշ տիր։ Տիկեր Թարաֆտան ըրվաեթ օլնտըղընա կեօրէ, Ավըս- Թըրիա-Մաճարիսթան տէվլէթի Թիւր- քիւտա ալուլունան բօսթա իտարէ- խանէլէրինի պազը շէրաիթ իլէ գա- բաթմաղա բուրի ըրդա կէօսթէրմիշ տիր։

Բուսիա Չարընըն մաեթթինտէ վէ- լիւհատը կրանտիւզ ժօրօթ պուլուն- լունտուղու հալտէ, Գաֆգասիեաեա միւթէվէճճիհէն Բէթէրուպուրկտանհա- ընքէթ իյլէտիկի շէհըր մեղքիւրտէն խապէր վէրիլիեօր։

Էսիրճինին պիրի Սուտան Էհալի- սինտէն պիր գատըն իլէ տօգուզ նէ- ֆէր չօճուղու սաթմազ իւզրէ Գահի- ընէ կէօթիւրմիւշ իսէտէ, հիւքիւմէթը մահէլիյէ Էսիրճի թէվգիֆ իտիպ տի- կէրլէրինի սալը վիւրմիշ տիր։

Ավսթրիա իմբէրաթօրիցասը իւշ ալ միւստէթ իլէ իգամէթ իթմէք իլին Գօրֆու աւասընտա վաղը կասթօրիօն նամ մահալտէ պիր քէօշք քիւրալամըշ տըր։

Ալմանիա իմբէրաթօրը կիյեօմ հաղըթիլէրի սէյեահաթընա պաշլա- մըշ օլուպ, Էվվէլ Վիէննայա վէ պա- տէհու Բօմայա կիտէճէք տիք։

Փրանսատա կէլէճէք հօկտեմբեր 15ինտէ մէճիսը մէպուսան իլէ մէճ- լիսը այան իճթիմա իտէճէքիլէրի ճի- հէթլէ, գրալիյէթ, ճիւմհուրիյէթ, վէ ժէնէրալ Պուլանթէ ֆըրդալարը շիւմ տիտէն օրթալըզը վէլվէլէլէ վէրի- յօրլար։

Սթանպուլտան Վիէննայա գատար կիտէն թէնէզղիւհ թրէնի, Սըրպ հու- տուտու իլէ Մուսթաֆա բաշա արա- սընտա վաղը շըմէնտըֆէր սթասիօն- յարընտա տուրմատըգտան մատա, Փիլիպէ սթասիօնընտա տախի տուր- մատըղընտան, Պուրկարլար պուլը թահգիւրաթտան աւտ էտէրէք, հիշ օլմազսա պուլտան պէօյլէ Փիլիպէտէ տուրմատըղը հալտէ, շըմէնտըֆէր եօ- լունը սէտ վէ պէնտ էտէճէքիլէրինի լաղըմ կէլէնիլէրէ պէյան էթմիշ օլ- տուգլարը զաղէթալարտա օգուլմուշ տուր։

Լէվանթտա օգուլմուղունա նազա- ըն։

Պու քէրրէ Պուրկարիսթանա Նի- քէլ մատէնինտէն օլարազ պիր մըգ- տար քիւսուր ազչէ իտիալ օլունմուշ վէ պու սէպէպլէ կիւմիւշ ազչէնին գըյմէթի ալթունա գարիպ եիւքսէլ- միշ օլմաղլա, Պուրկար իտարէսի սա պըգընա նիսպէթլէ տահա զիյատէ մէ- սարիֆէ տիւշար օլմուշ օլտուղունու կէօրիւեօր։ Պու հալտէն անլաշըտը- ղընա կէօրէ, պու եէնի ազչէ՝ էհա- լիլէ ուլղուն տէլիլ տիր, պու սէպէպ- լէ մեղքիւր ազչէնին պուրկարիսթա- նա իտիսալը՝ էհալինին խօշնուտսուզ- լուղընը մուճիպ օլմուշ տըր։

Տիւն սապահ Էվրօբատան կէլէճէք օլան շըմէնտըֆէր գաթարը վաղթը մուայեթնինտէն իքի սաաթ կէճ կէլ- մըշ տիր։ Պուլուն սէպէպի Պուրկա- ըրիսթան թրէնինին Էվվէլքի կիւն հէր նէ սէպէպէ մէպնի իսէ Պէլօվաեա բէք կէճ վասըլ օլմասընտան իպարէթ պու- լունմուշ տուր։ Էվվէլքի կիւն իսթամ- պօլտան հարաքէթ իտէն թրէն եօլտա եիւնէ պիր չօգ մանտալարա թէսա- տիւֆ իթմիշ, վէ պուլարտան պազը- լարընը շըղնաեղպ կէչմիշ տիր։ Մօնի- թէօր Օրիանթալ զաղէթասը պու հա- վատիսի եաղտըգտան սօնրա, գաթա- ըր մեղքիւրըն հէման հէր կիւն խաթթ իւզէրինտէ մանտաեա թէսատիւֆ իթ- տիկինի, վէ պուլ մանտա սահպալէրի- նին մալլարընը մէյտանա սալը վէրիլ- տիքէ, եօլու պու կիպի մանիլէրտէն գուրթարմազ իւզրէ հիւքիւմէթէ թէ- տապիրի լաղըմէեթ թէչէպպիւս իտիլ- մէտիքէ վէ Պուրկարիսթան խաթթը տալիլէի ինթիգամա տախիլ օլունմա- տըգէա, պու կիպի ուլղունսուզ հալ- լէրին թէքէրրիւր իտէճէկինի, վէ պու կիպի գայտսըղըգլարտան բէք պիւ- եիւք գաղալար վուգուա կէլէպիլէճէ- կինի պէեան իտիեօր։

ՆՈՅԵՄԲԵՐ ԵՐԿՈՒՔԻ

Յ Ի Շ Ա Տ Ա Կ Ը

(Նախորդ էջէն)

ԺԳ

Տիկին տը Լ... չափազանց գոհ էր իւր պարտաւորութիւնն կատարած ըլ- լալուն վրայ, հաղար անգամ չնորհալալ եղաւ առ Աստուած, ի նմանէ տեսած բազմազան բարեաց ու շնորհաց համար։

Բայց, երբոր միւսանգամ իւր կառքը կը դառնար մեկնելու մտօք, յան- կարծ ողբով եւ հեկեկանօք խառն աղ- մուկ մը ականջին հասաւ։

Կոմսուհին չի կրցաւ հասկնալ, թէ ինչ տեսակ բնազդի հպատակեցաւ եր- բոր ուզեց խելամուտ լինիլ այդ աղ- մկան ուստի գալն։

Բայց իրականութիւնը տեսնել վոր- ձելու համար, անմիջապէս սողոսկե- ցաւ զոյգ մը թանճրախիտ և մշտա- սաղարթ թփիկներու մէջ։

ԺԵ

Մերձաւոր գերեզմանի մը վրայ, որ համեստիկ քարով մը ծածկուած էր, ծաղկահասակ ուռանոց մը կար ծնրադիր։ . . .

Իւր հիատեսիլ և քաղցրանոյշ դէմ- քը առաջին անգամ աչքի կը շարնէր, խարտեալ ու ոսկեգանգուր մազերը նոյեմբերի հիւսիսային դաժան քամի- ին տակ ծալ ի ծալ կը ծածանէին գե- ղածուփ և նորա անամպ ճակատը կը շրջանակէին սքանչելի անբծութեամբ մը։

Դեռատի պատանին, բոլորովին իւր ցաւոց մատնուած ըլլալով, չի նշարեց բնաւ կոմսուհւոյ ներկայութիւնը։ Իսկ կոմսուհին ինքզինք, մաքնիսական ան- դիմադրելի զօրութեամբ մը դէպ յայդ տղան ձգեալ զգաց. ա՛հ, նորա ուր- ուազծերուն մէջ գոգցես կը տեսնէր յայտնապէս իւր զաւկին դժադրութիւ- նը, զոր Աստուած խլած էր իրմէ յա- լէտ . . .

Իւր կանգնած տեղը յանկարծա- կիւ չի գալու համար թանճրատերե ի- լենւոյ մ'ետին կրցածին չափ սքողուե- լով, կոմսուհին, որ իւր աչքը ուսա- նողին վրայ յառած էր սեւեռապինդ, փորձեց ունկն դնել այն մեծախօսու- թեան, որում սկսած էր պատանին։

ԺԶ

— Ո՛վ հայր իմ, — կըրէր տղան արտասուալից աչերով, — դու, զոր այնքան կը սիրէի և որ զիս այնքան կը սիրէիր, ինչո՞ւ այսքան կանուխ թող- լով զիս քու հայրական թեւարկու- թեանէդ շուտ զրկեցիր . . . Կենացս մէջ ո՛վ պիտի ըլլայ ինձ նեցուկ . . . թշուառ, մէնիկ ու անառաջնորդ քայլելու դատապարտուած եմ, այն- պիսի ճամբու մը մէջ, ուր այլք կը

մոլորին բոլորովին : Ա՛հ , գոնէ երկ-
նից բարձունքէն , քու յետին օթևա-
նէդ ձգէ՛ անոք զաւկիդ վրայ մին այն
անուշ նայուածքներէ , որք կրնան դէթ
պահ մը ափովել վշտացեալ հոգիս .
հայր իմ , հսկէ իմ վրայ . . . : Քեզ
մով պիտի զօրանամ , արիանամ և քու
օգնութեամբդ ամեն բանի պիտի տո-
կամ , առ ոչինչ պիտի համարիմ ամեն
վտանգ . լսէ՛ , հայր իմ , լսէ՛ քու զաւ-
կիդ ձայնն և ընդունէ՛ իւր աղաչանքը
. . . : Ամեն դժուարին կացութեանց
մէջ , հոս , այս սառնապատ քարին վը-
րայ , քու թևարկութիւնդ հայցելու
պիտի գամ . լուսաւորէ՛ զիս երկնային
լուսով և շարունակէ՛ յիս այն ջերմ
սէրն , որով այնքան խորխոր էի . . .

ԺԶ

Պատանին , սփռվուած այս աղօթ-
քէն , սրբեց իւր արցունքն և յոտին
կանգնեցաւ :

Գերեզմանին եզրը , բարպաշտիկ
ձեռքէ մը տնկուած վարդաթուփ մը
կար , որուն ցօղուն վերն կը ժպտէր
դեռափուօսիկ վարդ մը , որում խնա-
յեր էր նախընթաց գիշերուան սառ-
նամանին : Երբ ուսանողը նշմարեց զայն
խփոյն քաղեց , և քանիցս համբուրե-
լէ յետոյ , լռելիք կիսովի բանալով իւր
ծոցին մէջ զետեղեց զայն :

Ապա իւր այցելութենէն այսպիսի
յիշատակ մը քաղած ըլլալուն վրայ գոհ
եղած՝ քաղաքին ճամբան ձեռք առաւ :

Կոմսուհին նորա քայլերուն կը հե-
տևէր :

Երբոր դուրս ելաւ գերեզմանա-
տունէն , Պաթիսթին հրամայեց որ ու-
սանողին հետևի :

ԺԷ

Այդ ուսանողը Ֆիլիփ կը կոչուէր ,
և որու մայրը զինքը ծնած ատեն մե-
ռած էր : Իւր հայրը , որ վաստակա-
ւոր ճարտարապետ մ'էր , աշխատու-
թեան կը պարտէր իւր համբաւն ու
գիրքը : Աղքատ էր նա և այս պատ-
ճառաւ ծանր յանցանք մը գործած
էր , յաջա իւր բարեկամաց , աղքատ
կնոջ մը հետ ամուսնանալով :

Տղան առաներկու տարեկան էր եր-
բոր Պ. Ս. . . , Ֆիլիբի հայրը , աւան-
դեց իւր հոգին , զոհ երթալով արկա-
ծի մը և իւր որդւոյն թողլով միայն
կատարելապէս պատուաւոր անուն մը :
Ֆիլիբ ալ աշխարհի մէջ մինակ մը .

նացած էր , զի թէ՛ հօր և թէ՛ մօր
կողմանէ չունէր ուրիշ մարդ , բայց
եթէ յոյժ հեռաւոր ազգականներ , զորս
չէր իսկ ճանչնար :

Իւր միակ օգնականն եղաւ հօր
վաղեմի ընկերներէն մին , որ իսկոյն
փութաց Տէրութեան ձեռքով արժէ-
քաւորել որք տղուն իրաւունքներն և
զայնս պահանջել անոր անուամբ :

Տէրութիւնն այս որբին , իւր վար-
ժարաններէ միոյն մէջ , թողալ մը յատ-
կացուց . այս պատճառաւ երբոր Ֆի-
լիբ իւր ուսումն տւարտէր , պարտ էր
խորհիլ իւր ապագային վրայ . բայց
ափսոս , որ այս ապագայ կոչուած ի-
տեալն այնքան փափուկ , այնքան շող-
շողուն գոյներու տակ չէր ներկայանար
երիտասարդին աչաց :

(Շարունակելէ)

ԶԵՆՈՅՑ

Շարաթ օրն լրագրոյն նիւթերու
առատութեան պատճառաւ , բարեկա-
մի մը թարգմանած և մեզ հրատարա-
կութեան զրկւած վէպը գուրս չթողե-
լու համար , ստիպուած էինք լրագ-
րոյս թերթօնին տեղ հրատարակել յի-
շեալ վէպը . արդ , մեր գիրքը դարձ-
եալ շարունակել սկսելով , յիշեալ վէ-
պին շարունակութիւնն ալ աստ սկըս-
ուած և վերջացած է այսօր :

ԿՈՅՍԻՆ ԳԵՐԵԶՄԱՆԸ

(Նախորդ Բէ-էն)

—Աւա՛ղ , պիտի վշտակրիմ ուրեմն ,
հառաչեց դեռատի օրիորդը ցաւագին ,

Բայց երիտասարդը կայծակի արա-
գութեամբ վերցուց զնէ իւր ջլապինդ
բաղկոց մէջ , ցատկեց իւր սպիտակ
նժոյգին վրայ , և նստելով ոսկեպատ
բարձր թամբին վրայ , իւր սիրուհւոյն
մարմինը կուրծքին դէմ սեղմած , մը-
խեց արծաթեայ երկայն սպանդանե-
րը կենդանւոյն կողը . որ սլացաւ ար-
շաւասոյր :

Նոքա հողմոյ տրագութեամբ կըն-
թանային աստեղաղարդ երկնից տակ ,
ահարկու ամայութեան մէջ , և , քանի
մը ժամ ընթացան այսպէս անխօս ,
անբարբառ :

Վերջապէս հասան յ'ովասիս , երբ
արեգակը կը փայլէր զէնիթին վրայ ,

կոսկեզօծէր անթիւ վրաններու դա-
գաթներն , և պղնձադէմ պատերազ-
միկներու զէնքերն կը շողշողացնէր :

—Այլա՛հ , Այլա՛հ , աղաղակեց ե-
րիտասարդը երբ հասան :

Յետոյ իւր ծանրագին բեռը դե-
տինը դրաւ , ամենուն դէմ բացաւ
զայն , և հանդիսաւորապէս , իրեն ա-
մուսինն ու բոլոր քաղաքաց վեհապե-
տուհին հռչակեց զնէ :

Բանակը անմիջապէս տօնախմբու-
թիւն կազմեց . ցնծութեան աղաղակ-
ները օդը կը թնդացնէին ամեն կող-
մէ , հրանօթներու ահագոյ հարուած-
ները , որք կարճակուէին ի պատիւ ա-
մենագեղուհւոյն , կը դղրդէին մթնո-
լորտը :

Քաիրա , տխրաթախիծ , կընդու-
նէր յարգանաց , գովեստից և զար-
մանաց նշաններն , յետոյ երբ երեկոյ
եղաւ , և երբ , նորէն , լուսինը հրա-
վառ աւազները արծաթազօծեց , ա-
ւելի ևս թափանցիկ ընծայելով աւել(1)
ներու թեթեւ կողերը , ալմէներու որք
կը կաքաւէին իւր տիրոջ և ամուսնոյն
վրանին առջև , Քաիրա տակաւին կոյս
նետուեցաւ զինք բերող նժոյգին վը-
րայ և ի փախուստ արշաւեց :

—Երթ , կըսէր , Քաիրա , սլացիր
դէպ իմ պաշտեցեալ հայրենիքս , դէպ
իմ ողբացեալ հայրս , դէպ ի բնագա-
ւառս , դէպ առ ամենեսին , որք կող-
բան բաժանումս : Ո՛հ , սէրդ իմ , մը-
նաս բարեաւ յաւիտեան :

Յանկարծ , Քաիրա թամբին վրայ
կըքցաւ , յետոյ թաւալգլոր ինկաւ
գետնին վրայ , արիւնաթաթաւ . իւր
սիրահարին նետը կրնակէն մխուած և
կուրծքէն դուրս ելած էր :

Երիտասարդը հետեւած էր իւր
սիրուհւոյն , և իւր անհուն անյուսու-
թեան մէջ , քաջ գիտնալով որ երբեք
կենդանի չպիտի կրնայ ստանալ , ըս-
պանած էր զնէ :

Դիակը բանակը բերաւ և ամենուն
ցուցնելով , գոչեց .

—Աւանիկ այն զոր կեանքէս ա-
ւելի կը սիրէի , աւանիկ այն պաշտելի
կոյսը որոյ հետ այս երեկոյ պիտի միա-
նամ առ յաւէտ :

Նշարարք , երբ ես Քաիրաի հետ

(1) Արաբացի երգիչ և կաքաւիչ
աղջիկ :

միանամ, զմեզ միատեղ դրէք, որպէս զի մեր ոսկորները միենոյն պատանքին մէջ յաճին դառնան:

Յետոյ ամբողջ օրը աղօթքով անցուց, և երբոր արեգակը կը նուազէր հորիզոնին ծայրը յետին արևնագոյն շառաւիղ մը թողլով, Եփեսոսով երեք անգամ ինքզինքը զարկաւ:

Այսպէս մեռաւ Պէն-Հաճար, Թէ-լէննա՛հ էմիրին որդին:

Իրենց աճիւնները պարունակող դամբարանը, հաստատուած է Այուբայի (Փոքր-Սահարա) քով, և ջերմեռանդ բարեպաշտներու ուխտատեղի մը եղած է:

Այս դամբարանը «Կոյսին Գերեզմանը կը կոչուի:

Թարգմ.

Բ. Տ. Ս. ՇԱՀՐԻԿԵԱՆ

ԷՕՄՐԻԻՆ ՏԵՕՐԹ ՄԵՎՍԻՄԼԵՐԻ Ա.

Օն ալթը եաշնտա հէսնա պիր գըզ իլէ 18 եաշնտա տիւպէր պիր տէրի-գանլը թասավվուր օլընմալը:

Պու իքի չօճուգլար պէրրագ վէ հօշ պիր թարգտա ճէրէեան իտէն պիր տէրէնին քէնարընտա պիրիպիրինէ ըաստ կէլիլէր. Թէասատիւֆ պու եա: Իքիսի տէ մասուլ տըրլար: Իքիսի տալի պիրիպիրինէ պագարագ գըզա-րըրլար, վէ, գալպլէրինտէ հասըլ օլան պիր հէեհճանը անտըրմամագ իւզ-րէ, չիչէք թօփլամաղա պաշլարլար:

Գուշլար, պու իքի նէվճիվան չօճուգլարը կէօրէրէք, զանն իտէրսին քի գըսգանըրլար. պուշլարա եագլա-շըրլար, վէ քիւշիւք գաֆալարընը չի-մէնլէրին արասընտան տիշարը չըգա-րարագ էն լաթիֆ նագմէլէրին թէ-զաննի իթմէկէ պաշլարլար:

Ձիչէքլէր, ըիւզկեարըն խաֆիֆ էս-մէսիլէ պէշիքտէ պուլունուեօրլար կիպի սալլանարագ, կէնճ գըզա գար-չը կիւլիւմսէմէքտէ տիւրէր կիպի պիր հալ անտըրմագտա տըրլար: Տէրին պիր սիւքիւնէթ պիւթիւն թապիեթը իհա-թա իթմիշ. եալընըզ աշգ ու սէվտա-նըն թաթըլ նէնիլէրի պու սիւքիւթիւ ինլալ իտիեօր կիպի կէօրիւնմէքտէ պուլունուեօր իտի:

Պու պիր չիֆթ տիւպէր չօճուգլար

նիհաեթէ կէօղլէրինի եէքտիկէրի իւ-զէրինէ աթֆ իտէրլէր. աշգ գըզըլճը մը արթըգ գալպլէրինէ տիւշմիւշտիւր:

Գըզ 16 վէ էքքէք տալի 18 եա-շընտա տըր. պուշլար իչին հաեթթ կիւնէշի հէնուգ տօղմագտա տըր. պուշ-լարըն կիւլէրի իչին հէնուգ տիքէն եարատըլմամը տըր:

Պու մէվսիմէ նէ տիւրլէր, պիլիճիմի-սինիզ. — Էօմրիւն նէվ-պէհար մէվ-սիմի տիւրլէր:

Բ

Պու իքի նէվրէսիտէ ճիվանլար աշգ ու սէվտալարընը արթըգ ալէնէն թագ-տիս իթմիշլէր, արթըգ էվլէնմիշլէր տիւր: Իքի կիւզէլ չօճուգլար էթրաֆ-լարընտա կիւլիւպ օյնամագտա վէ սա-ատէթլէրինէ քէմալ վիւրմէքտէ տըրլար:

Հէր շէյ մէսէրէթ, հէր շէյ սաա-տէթ տիւր:

Ձէվճ, սահիպի ֆաղլ ու քէմալ պիր ագնէմ կիպի, շայրէթ իւզրէ չա-լըշըեօր: Ձէվճէ տալի, նէվշիւքիւֆ-թէ պիր կիւլ կիպի, կիթտիքէ կիւ-զէլիկինին ըէֆլագ ու շաշասընը ար-թըրըեօր. պալօլարտա պիր գըալիչա իմիշ կիպի քէնտիսինէ աթֆը նագա-րը հիւրմէթ ու իթիպար օլընըեօր: հէր հանկը ճէմիյեթթտէ պուլունու-եօր իսէ, օ ճէմիյեթթէ ֆէվգէլատէ պիր շաշաս պալաշ իտիեօր: Լաքին կիւզէլիկինէ հայրան օլանլարըն էլինէ նէ կէշէր: զիրա օ եալընըզ քէնտի-զէվճի իչին եաշամագտա տըր:

Ձէվճ ու զէվճէ, մէշուկիյեթթ տաի-րէսինտէ, եէքտիկէրինին միւրատ ու արղուլարընը իթմամ իտիեօրլար. ագ-չամ օլտու մու, սուֆրանըն էթրաֆըն-տա թօփլանըպ, վէ ճէնապը հագգա, հալլէրինտէն տօլաեը, պիւլէրնէ թէ-շէքքիւր արզ իտէրէք, սէվկիւլիւ եավ-րուճուգլարընը լաթիֆ սէօլլէրիյէրի-նի քէմալը հայրէթ ու մէսէրէթ իլէ տիւլէմէքլէ ըուշէնտիլ օլունուեօրլար:

Պու մէվսիմէ նէ տիւրլէր, պիլիճիմի-սինիզ. — Էօմրիւն եազ մէվսիմի տիւր:

Գ

Չօճուգլարը պիւեիւմիւշլէր տիւր: Բէտէրլէրինին անլընա պիրինճի պու-րուշուգ չիլիմիշ, սաշլարը արթըգ ա-ղարմաղա պաշլամը տըր:

Փագաթ էօմրիւ հէնուգ սէվիեօր-լար: Էօմրէ օլան իշթիեթաղարը ազա-ճըգ քէնապի իթիտալ իթմիշ. վագաա

կիւլիւեօրլար իսէտէ, պու կիւլիւշիւն ալթընտան պիր էսէրը հիւզն ու քէ-տէր միւշահէտէ օլունուեօր:

Տօսթլար իչինտէ եալանճը տօսթ-լար, սալթէ էհպապլար տալի պու-լունուեօրլար անլամըշլար. եալան վատ-լար, ֆէսատալէր լագըրտըլար իշիթ-միշլէր տիւր: Գըսգանճլարըն ատալէ-թիւնի վէ շէտիտ պէտիսհըգլարընը հիսս իթմիշլէր տիւր: Ինսանլարը եա-գընէն թանրեարագ, անլէրի թասավ-վուր իթտիքլէրի գատար խայըրխահ պուլմամըշլար տըր:

Պու հալ՝ էօմրիւն ագչամը տըր. կէօզ եաշընըն քիրփիքլէրին ուճընտան տիշարը չըգմասընը վագթը տըր:

Պու մէվսիմէ տէ նէ տէրլէր, պի-լիճիմիսինիզ. — Էօմրիւն սօն-պէհար մէվսիմի տիւրլէր:

Դ

Ձէվճ ու զէվճէ եալընըզ գալմըշլար: Գօլօզգա բիլիճլէրի տաղըլմըշլար տըր: Եուվա պօշ տուր: Փիլիճլէրին մէսէր-րէթ նիտալարը արթըգ իշիտիլմէեօր:

Աշգ՝ պէեաղ սաշլարտան հաղլ իթ-մէզ. կէնճիք՝ իսթիեթարըգտան գա-չար:

Չօճուգլար էվլէնմիշլէր, իսթի-եար անա-պապալարը իւզէրինէ պիր մէրհամէթ նագարը աթֆ իթմէքսիլին փէտէրխանէի թէրք իթմիշլէր. անա-պապալարընը կէօնիւլէրինի շիքէսթ իյլէմիշլէր տիւր:

Պու տիւնեատա արթըգ հիշ պիր շէեէ պէքլէմէմէքտէ օլուպ, հիշ պիր քիմսէնին կէրի տէօնմէյէճէկի սէյեա-հաթը էպէտիյէեէ հաղըրլանմագտա տըրլար:

Պու մէվսիմէ տալի նէ տէրլէր, պիլիճիմիսինիզ. — Էօմրիւն գըշ մէվ-սիմի տէրլէր:

Ե. Պ.

ՆԵՎԻՅԵ

ԱՐՇԻՄԻԼՕՆԵՌ ՊԻՐ ԳԱՏԸՆ

Ամերիգանըն Սանթիակօ շէհրինտէ. Տօնա իզատօրա Գուլիսօ իսմինտէ պիր գատըն, թէքմիլ տիւնեատա պուլու-նան զէնկին գատընլարըն էն զէնկինի վէ ասըրմըզըն կրէսօսու ատա օլունու-եօր:

Սէրվէթինին հուտուտու օլմատըզը

կիսի՝ խարճամասընա տախի հոռտուտ թայինի պիլմէմէքտէ իմիշ . պու սէ . պէպիէ ահալի մոմայիլէյհայէ՝ Մօն . թէ-Քրիսթօ գօնթէսի իւնվանը վեր . մէքտէ իմիշէր . մոմայիլէյհայէ՝ Շըմա . լի Ամերիգաեա հիմրէթ իտէն իսրա . նիա ֆաթիհլէրինին նէսլինտէն օլտը . ղընը իտտաա իթմէքտէ իմիշ : Միլիօն . լարճա տէօնիւմ արաղիլէրի վէ միլի . օնլարճա տօլարլարընտան մատա , եիւզ պինլէրճէ գօյուն վէ սայիր հայվանա . թա մալիքէ պուլունմաքտա իմիշ : Կիւ . միւշ , բիրինչ վէ քէօմիւր մատէնլէրի , Վալբարէզօ վէ Սանթիակօ չէհիրլէ . րինտէ քիւլիւլէթլու էվլէր , տիւքեան . լար , ֆապրիգալար , բէք չօք թիմուր վաբօրլար , ճէսիմ տէօքիւմիւնէլէր , թէքմիլ պիր չըմէնտըֆէր վէ տահա նիլէ սաղլամ իրատ կէթիլիւր էմլաքէ մալիք օլուպ , պուլնլարտան սէնէտէ իւշ պէշ միլիօն լիրա սաֆի իրատ ալ . մաքտա , վէ նէ եօլտա սարֆ իտէճէ . կինի տիւշիւնմէքտէ իմիշ :

Եալընը քէօմիւր մատէնլէրինտէն այտա 80 պին տօլար իրատ ալբօր վէ պու իրատը իսէ իլանիհայէ ինգրազ պուլմայեաճաք տըր . զիրա պու մա . տէնլէր , թէքմիլ Շըմալի-Ամերիգանըն եէկեանէ գէօմիւր մատէնլէրի օլուպ , մատամֆուգինօնուն մատէն քէօմիւրիւ նիւ ալմաեանլար մէճպուր օլուեօրլար Լօնտրատան կէթիլտմէկէ :

Իշպուլ մատէնլէրին գէօմիւրիւնիւ պահրէն թաշըմաեա մախսուս՝ վէ պէ . հէրի 2000տէն 3000 թօնօ եիւք ալըր սէքիլ առէթ թիմուր վաբօրլարը օ . լուպ պուլնլար կիճէ կիւնտիւլ սէվա . հիլ մահալլէրէ գէօմիւր թաշըմաքտա տըրլար :

Իշպուլ չիֆիլիքեաթ վէ մատէնլէրին . տէն մատէ չէհիրլէրտէ տախի քիւլ . լիւլէթլի էպնիլէրի օլուպ հիսապսըզ իրատ ալբօր :

Պու տէրէճէ ճէսիմ պիր սէրվէթ էլվէրմէմիլ տէ , Սանթիակօ չէհիր պէօ . յիւք պանգասը հիսսէլէրինին տէօրթ . տէ իւշ գըսմը գէնտինին իմիշ :

Պիգճէ , պիր առամ էվլէնտիքտէն սօղրա , իշթէ պէօյլէսի իլէ էվլէնմէլի տիր :

ՄԱՊԱՅ ԲԱՐԹԻԹԻ

(Կէլէն Նիսսիէտէն)

Բօղինա տուտու գէրիմէսինին կէօյ .

նիւ գըրլմամաք իչին , Սօֆի տուտու . նըն թագըմընը տալէթ էթմէկէ գա . յիլ օլտու վէ տիկէր պիր իքի տօսթ ֆամիլեալար տախի իշ պու թէֆէր . րիւճլէրինէ տալէթէ գարար վէրտի . լէր վէ ագչամ եէմէլինի եէտիքտէն սօղրա անա գըզ թուալէլէթրինի վէրիպ պիլգաթ միսաֆիրլէրի տալէթ իթմէ . կէ տօլաշտըլար :

Պիչարէ Ռօքոս աղա պաշընա կէ . լէնտէն պի խապէր օ կիճէսի րահաթ վէ տէրին պիր ույգու չէքտի :

Տէվրի սապահը էրքէն . Ռօքոս ա . ղա , մատամը վէ քէրիմէսի եօլա չըգ . տըգլարընտա , Ռօղինա տուտու Օրթա չէշմէ թարաֆընա կիտէճէք եէրտէ Բազար պաշընա տօղրու կիթտիկինի Ռօքոս աղա կէօրէրէք :

— Եանլը կիտէեօրսուն Ռօղինա տուտու , տէտի :

— Աման ճանըմ , պէն էթտիլիմի պիլիլիմ :

— Զիֆթ սուեուենա մը կիտէճէլիլ Ֆընտըգ սուեուենամը . . . :

— Սօֆի տուտունուն թագըմընը ա . լաճաղըզ , օնտան Բէթրիկ աղանըն է . վինէ օղրաեաճաղըզ , օնտան Ագապի տուտունըն թագըմըլա պիրլէշիպ կի . տէճէլիլ :

— Պու գատար գալապալըզը պիլ . ղ մի տօյուրաճաղըզ :

— Շունա պաք նէ մինասիպէթսիլ լազըրտըլար էտէր . պիր առամ աղըզնա ալմաեա ութանըր :

— Պէն արըլա էվիմի երքամամ . էլ . լի քիչլիյէ գուրու էքմէք չըգարսան 15 օգկա էլվէրմէլ :

— Գա ճանըմ սօգաղըն օրթասըն . տա չիմտի կէչէն տէօնէն նէ՝ սէօյլէր . եանի արըմտան եէրին տիպինէ կէչէ . ճէլիլ . . . :

— Նէ վագըթ . . . :

— Նէ պուեուրտուն . . . :

— Տալէթլիլէր նէ՝ վագըթ կէլէ . ճէքլէր տէեօրում ,

— Լագըրտը աղնաեան իլէրի կէլ . սին . իշթէ կիտիպ օնլարը ալաճաղըզ տէեօրում :

Բէք իյի կիտէլիմ տիյէրէք լագըր . տըլը գըսա քէստի վէ ումում տա . վէթլիլէրլէ պիրլէքտէ , կիւլէրէք սէօ . լէշէրէք Ֆընտըգ սուեուենա կիթտիլէր :

Պիգիմ աշճը Խաչատուր ուստա , եէ . մէք սէլէլէրինի թաշըթըպ պիր կէօլ .

կէ մահալէ գօյմուշ , քէնտի տախի ճէսիմ պիր ալթէշ եաբմաղլա մէշղուլ իտի :

Ռօքոս աղա պուլուն կէօրտիւղին . տէ աշճընըն եանընա կիտէրէք սօրտու :

— Մօ Խաչատուր , պու գատար գէօմիւր նէեէ՝ եագըքօրսուն :

— Գէպապ օլաճախտա օնուն իչին :

— Նէ՝ գէպապ մը . ծօ հանըմ սա . նա՝ բաթլիճան տօյմասըլա գըզարթ . մա սէօյիւշիւ սըմարլաաը , սէն քիմէ սօրտունտա քէնտի պաշընա գէպապ եաբըքօրսուն :

— Պէն քէնտի պաշըմա եաբմա . տըմ . ինանմաղսան խանըմը չաղըր սօր :

Ռօղինա տուտու միւսաֆիրլէրին եանընտա պուլունտուղունտան Ռօքոս աղա էթրաֆ տույմասըն նիլէթի իլէ :

— Սըսթ , սըսթ : Ռօղինա տու . տու :

— Նէ վար Ռօքոս աղա :

— Պիրազ պուրաեա կէլ . . . սէ՝ ն տէմիլին քի գէպապ եաբսըն :

— Էյ աման ճանըմ . չիմտի գէպապ իչին միսաֆիրլէրի եալընը պրաքա . մամ տէլիպ քէնտի եէրինէ կիթտի :

— Էյ բէք էյի եա Խաչատուր , պիր գէպապ իչին պու գատար քէօմիւր եագմագ եաղըք տէլիլ մի :

— Տահա պէշ օխկա լուֆար պա . լըզը վար ըսկառա օլաճախ :

— Պէշ օգկա իւլիւֆէրմի . . . պու . նուտամը հանըմ էմը էթտի :

— Պէնիմ նէմէ կէրէլս պալըղ ալա . երմ :

— Ըշթ , ըշթ . . . Ռօղինա տու . տու :

— Նէ տիր օ Ռօքոս աղա :

— Պիրազ կէլ . . . պու պէշ օգկա իւլիւֆէր պալըզը ալտըրմաք նէ՝ տէմէք տիր :

— Պագ . քաշ քիչլիլ , առամ պա . շընա պիր պալըք պիլէ տիւշմէլ :

— Պալըքտա օլմաեալէրէլիտի . գահ վալթը՝ մը էտէճէլիլ , զիեաֆէթ մի վէրիյօրուլ :

— Էյ աման պիլմէմ , նէ՝ աշճընըն պաշընտա տուրմուշըն . կէլ առամճը . լալըն օթուր էյլէն , տէլէրէք միսա . ֆիրլէրին եանընա տէօնտիւ :

— Մօ Խաչատուր աահա պաշկա պիր շէյ սըմարլատըմը :

— Էֆէնտըմա սէօյլէլիմ , բիլիճ կը . զարթմասի , պաթլըճան պէօրէկի ,

տօլմասի, կրղարթմա սէօվիւշիւ, պըլ-տըրճըն բիլավի, բիլիճի մախկառնա...

—Նէֆէս ալ ծօ՛, շիմտի չըլտըրը-րըմ:

—Ճըլպըր եօխտուր աղա:

—Ի՛շթ հէ՛յ պանա պագ Ռօղինա տուտու պուրաեա կէլ:

—Գա ճանրմ. Ագապի աուտուլըլա շիմտի լագըրտը էտէյօրուլ:

—Պուրտա տա բէք չօգ էտէճէք լագըրտըլար վար:

—Սէօյլէ պագայըմ նէ՛ իստէեօր-սուն:

—Նէ իստէյէճէյիմ, պանա կիւնաճ տէյիլմի. տիւլիւն էվիտէ պու գա-տար եէմէք օլմաղ. սէն պէնի աճըմա-եօրմուսըն, պու նէ՛ իսրաֆտըր:

—Գըրգ եըլըն պաշընտա պիր էյ-լէնճէ եարբեօրուլ օնատա լագըրտը էտէեօրսուն. իքի իւշ թիւրլիւ զիյա-տէ եարտըրթտըմ, իսրաֆլը նէ վար պունտա. զաթը գալապալըղըմըլ տա չօգ տուր:

—էյի ամա պիզ օթուլ քիշիյիզ պունտա եիւզ քիշիլիկ եէմէք վար, կիւնաճ տէյիլ մի:

—Ագշամ իւթիւ կէլէճէքլէր վար տահա:

—Նէ՛, տահա տալէթլի՛ վար:

—Վէրօն տուտուսուն թագըմը, էֆիմի տուտուլար, Ասանէթլէրին ֆա-միլեասը:

—Տէսէնէ քի պիզ պէօյիւն, թէք-միլ քէօյիւն ահալիսինէ զիեաֆէթ վէ-րիեօրուլ:

—Աման Ռօքօս աղա՛, նէ օլուր պու-տա պէօյլէ պիր կիւն տիւր. ումուր պիլէ էթմէ կէլ պիզիմէն օթուր էյ-լէն:

Ռօքօս աղա խահ նա խահ սէսինի քէսէրէք միսաֆիրլէրին եանընա կի-տիպ օթուրտու իսէ տէ, պունտան պէօյլէ պիր տահա սուլարտա գահ-վէ ալթը էթմէկէ թէօվպէ էթտի:

ԾԱԿ ԵՒ ՍԻՐԱՄԱՐԳ

Ակնոցաւոր Միս ֆնջինէլլա, մարդուս մարմնոյն ծակերուն հաշիւը հրատա-րակեր էր շաբաթ օրն իւր վարժապե-տական կատարեալ լըջութեամբ:

Ահաւասիկ հրատարակած հաշուե-ցուցակը:

—Մարդաս ճարճոյն ծակերը, միջին հաշուով, 3,371,247 են: Մէն մի քա-ռակուսի մատնաչափի վերայ հաշուե-լով, ճակտին վերայ 1259, այտերուն վերայ 347, վզին վերայ՝ 1303, կուրծ-քին վերայ՝ 1136, ծնօտին վերայ՝ 417, ձեռաց ափին մէջ՝ 2736, ձեռաց դաս-տակին վերայ՝ 1740, ոտից ներքեւը՝ 2685: Ամառային ջերմ աւուրց մէջ մարդկային մարմինը դուրս կուտայ 15էն 20 քիլոկրամ ջուր:

Տասնհինգ քիլօկրամ ջուր... մարդ գլուխ վեց կալօնէն աւելի. մարդ Աստուծոյ, ջրհեղեղ հանելու միտք ունիս:

Անցեալներն ալ իւր Պօթընի թըղ-թակիցը, ջայլամը սիրամարդ թարգ-մանելով, խեղճ սիրամարդներու խո-շոր նարինջներ կընցունել կու տար միամտաբար, առանց խորհելու թէ սիրամարդը լէմօն մը անգամ չկրնար կուլ տալ:

Ասկէ դատ, ջրոյ, գինւոյ և այլ այս տեսակ հեղուկ նիւթերու կշռոյն անունը լիտր է. քիլօ կամ քիլօկրամն հաց. միս, փայտ և այլնի պէս նիւթե-րու կշռոյն կ'ըսուի:

Մարդուս մարմնոյն ծակերը հաշ-ուելու եղնելուդ ասոնք սովորէ որ խըմ-բագրի մը համար անհրաժեշտ պէտք է:

—***—

Իքի քիշի աղըր պիր խասթէ իւ-ղէրինէ սէօյլէշտիքլէրի սըրատա պի-րի տիկէրինէ սօրտու:

—Խասթէլիլի նէ՛ իմիշ պիլիեօր-մուսուն:

—Չիէք իլլէթի տիր տէյօրլար, ֆագաթ հէքիմտահա էֆքեարընը պէ-յան էթմէմիշ:

—Աճայիպ, էյ նէ՛ շէյէ պէքլէեօր էֆքեարընը պէյան էթմէյէ:

—Ջանն էտէրսէմ խասթէլիլին տի-շարը վուրմասընա պէքլէյօր:

—***—

Պու սապահ Մաքրիքէօյիւնտէն Գէօրիւյէ ինէն վարօրտա միւսիւ Գօր-գօթ մէվլիտէ օթուրուրքան պագար

քի զայէթ պօշպօղաղ պիր տօսթու-քէնտուլէ տօղրու կէլիպ եանընտա օ-թուրաճաք, տէրհալ գօյնունտան պիր զաղէթա չըգարարաք պաշլար օգու-մաղա:

—Իշիթալինմի մօշէա, տէյէրէք պօշպօղաղ տօսթու միւսիւ Գօրգօթուն եանընտա օթուրուվէրտի:

—Եօք:

—Չօք շէյ. թէքմիլ Մագրիգէօյ ահալիսի տուլաու, սէն իշիթմէտինմի:

—Եօք տէտիք ա՛...:

—Պու տէֆայ չէքլէն չըմէնտըֆէր բիյանքօսունտան 400 ֆրանք չըգտը պանա:

—Պանա նէ:

—Սանա հիշ պիր շէյ չըգմատըմը:

—Սանա նէ... ճէվապ վէրիպ, եէրինտէն գալգտը գարշը թարաֆտա կիլթաի օթուրտու:

—***—

Մանկիկ մը իւր հօրը կը հարցնէ:

—Հայրիկ ո՛ւր է, այս գիշեր գար-ձեալ տունը բան մը՝ չի բերիր:

—Ի՛նչ բնեմ, զաւակս, մինչև որ ինքզինքս տուն կը բերեմ կոր նէ ինչ հալ կը քաշեմ կոր գիտես:

—***—

Քահանայի մը և աշխարհականի մը միջև:

—Տէր Հայր Պատիրարքարանի Դա-տաստանական Ժողովներն ու ատեան-ները հաստատուեցան կըսեն կոր. էյ, ի՛նչպէս, կէնէ անանկ շատ մը էրիկ-կնկան դատեր կու գա՛ն կոր:

—Չէ, օրհնած, այնքան չեմ կար-ծեր որ ըլլայ. վասն զի ձմեռը մօտե-նալուն համար քիւլլի հալ իրարու հետ կը վարուին կոր:

—***—

Երկու բարեկամ կամըջին վրայ.

—Օ, միւսիւ Արթին, նէ՛րտէն կէ-լիշ:

—Էֆէնտիմ, Վիէննատան:

—Պու սապահ մը կէլտինիզ:

—Էվվէթ. սիզ նէ՛րտէն կէլիեօր-սընըլ:

—Հասքէօյտէն:

—Պու վագըթ կէճ գալմամըշսընըլ:

—Պիրատէր վարօրլարըմըլ սաեէ-սինտէ Հասքէօյ եօլճուլարընըն Վիէն-նա եօլճուլարընտան պիր ֆարգը գալ-մամըշ տըր:

ՔԻՒՉԻՔԵՆՆ ՊԵՐՍՏԵՐԼԵՐ

Տ Է Պ Պ Օ

26 Սրանպոլսա, Եկեղի Ճամբսէ 26

ՍԲԷՉԱՐ ՏԻՒՔԵԱՆԼԱՐԸ

ՍԹԱՆՊՈԼ Քէօբրիւ քարշըսընտա — 77

ՊԵՅՕՂԼՈՒՆՏՍ. Տօղըու Եօլտա — 168

Մէզքիւր Էհլախանէ վէ սրէշար տիւքքեանլարընտա միւթէատախտ վէ Էնվայի թէրքիւթը քիւնէվիյէ վէ Էնգա վէ մուտէճաթ վէ ալէա-
թը ճէրրահիյէ, վէ ալէա ճիւն լասթիւր իլէ չէլիքտէն մաամուլ ալաթ
ու Էտէվաթ, վէ Լիսթէր ուսուլինաէ պաղար, վէ Ֆրանսիզ վէ Ինկի-
լիզ Էնգալարը, «օթաթօնուէն Էն ալէա ճիւն», Էէրլի վէ Էնէպի մա-
տէն սուլարը, ֆօթօթաֆըլար իչիւն թէրքիւթը քիւնէվիյէ, Պրտօ
շարապարը, գօնեարը, Էնվաի իչիլիւր, գօգուլու սապուլար, նէ-
ֆիս բուտրա, օ տր Գօթօնե, սաշ սուլարը, տիւղկիւնլիւքլէր, վէ ըս-
բէշարար իլէ քիւնէվաթէլէրէ մալսուու ճամ գապար վէ ալաթ ու Է-
տէվաթ մէվճուտ սրուլ, թօրտան վէ բէրաքէնտէ ֆիրուլաթ օլունուր:
Քէզալիք մէվիւր տիւքքեանլարտա մուտէնէի թըսլիյէ տալսի
իճրա օլունուլ, պունա մալսուու օտալար վար տրի կէլէր աշը տըր
Չէյ. — Պիւճի իլէ Էնգա վէ Էմթաւմըզն Էն ալէա ճիւնտն օլունու-
ղսւնու վէ բէք Էնվէն ֆիյաթլա սաթրլուրընը Տօղթօր Էֆէնտիլէրէ վէ
բաղպէլլու Էհալիյէ իլան ու պէյան իտէրիզ:

— 46 —

Հասած էր և Այտա նաւապետին օգնութեամբ նաւուն սանդուղէն վեր կենէր:

«Տեսութիւնս արտասուքներէ պղտորած գանուած տեղս անշարժ արձանացեալ կեցայ մինչև որ նաւը խարխիւն վերցնելով ճամբայ ելաւ և Սարայ Պուրնին դառնալով ալ չտեսնուեցաւ:

Խիստ տխուր վերադարձաւ տուն, շաբաթ մը շարունակ պաշտօնիս չը կրցի երթալ: Երեք ամիսներ անցան, Այտայէն դեռ նամակ կամ լուր մը ստացած չէի. յուսահատութիւնը զիս պաշարած էր. կիրակի առաւօտ մը վառօդապետ պարոն Հաճի տատ Առաքելը ապարանս գալով ըսաւ թէ իմ անուանս փառիսէն նամակ մը զրկեք էին իրեն ինձ յանձնելու. մեծ ուրախութեամբ նամակն առի. կարելի չէ բացատրել զգացած խնդութիւնս երբ իմացայ թէ հայր եղած եմ. Այտա իւր նամակին մէջ կը գրեր թէ Փարիս հասնելուն երկրորդ օրը Սէնթ Օնօռէ թաղը վարձած տան մը սիրուն դստիկոնին մէջ արու զաւակ մը ծնած է: Խենդի մը պէս վառօդապետին վզին փառեցայ. յետոյ Փարիսի մէջ կինս տուն մը ծախու առնելու համար, կարգադրեցինք որ պարոն Առաքել իւր թղթակցին պիտի արտօնէր վայելուչ տուն մը գնել և Այտայի ամեն պիտոյքը հօգալ: Կնոջս այս մի միակ նամակը նա-

— 43 —

բարեկամս պարոն Արսէնը. իսկ եթէ ինքը մեռած ըլլայ, ինչպէս որ կենդանութեանս իրեն խօսած եմ, իւր կողմէ նշանակելիք անձը պիտի ըլլայ կտակակատարս. այս երկրորդ պարագային համար կենացս պատմութիւնը աստ դրեցի, որպէս զի տեղեկութիւն տամ իմ խորհրդոցս ու նպատակիս նկատմամբ որ խղճի մտօք կարենայ կատարել յանձնարարութիւնսներս:

«Այն հարստութիւնը որ պիտի գտնուի Գաֆգալա թաղած սնտուկիս մէջ, մեծ հաւէս Արիֆ Էֆէնտիէ սկսեալ, յորդուց որդի հաւատարմաբար մինչև ինձ յանձնուած է, որ հարկը տարիներէ ի վեր յաջող դորժառնութիւններով բազմապատկուած է:

«Քսանէհիւզ տարեկան հասակիս մէջ հայ օրիորդի մը սիրահարեցայ. իմ սեղանաւորիս Այտա անուն միակ աղջիկն էր սա. աւելորդ է մեր փոխադարձ սիրոյն պատմութիւնը ընել, ես իւրեանց տան մէջ ազատ մուտք ունէի և իբրև տան ընտրելագոյն բարեկամը կը յարգէին զիս. Այտայի հայրը մեր մտերմութենէն ամենեւին չէր կասկածեր և կրնամ ըսել որ իւր զաւակին պէս կը սիրէր զիս: Վեց բարեբաստ ամիսներ հազիւ անցած էին, Այտայի հայրը կարճատև հիւանդութեամբ մը մեռաւ. այն ատեն միայն իմացայ թէ Այտա հանգուցելոյն

ՄԱՐԿԱՆ ԹԵԼԵԳՐԱԿԻ ՈՒՊՈՐՏ ԳՈՒՄԵՐՈՒՄԻ
ՄԱՐԿԱՆ ԳՈՒՄԵՐՈՒՄԻ
LA ROUENNAISE
1837 ՏԷ ԹԷԼԵԳՐԱԿԻ ՈՒՊՈՐՏ ԳՈՒՄԵՐՈՒՄԻ
4000,000 ՖՐԱՆԿ
ԹԵԼԵԳՐԱԿԻ ՄԱՐԿԱՆ ԳՈՒՄԵՐՈՒՄԻ
L'INDUSTRIELLE
ԵՆՆԱՐՆ ԵՐԻՊԵՄԵՆՏԷՆ . . . 1,500,000 ՖՐԱՆԿ
ԱՄԸՆԵՐՄԱՅԷ . . . 5,000,000
LA CAISSE D'ASSURANCES MUTUELLES
աղիւստ վէ հայկանաթ տալիս սկիւղիւ օլընուր:

Սոյն Ֆրանսահայ Գրպանի Բառարանն՝ հակառակ իւր փոքր ծաւալին ու համեստ գնոյն՝ կը պարունակէ գրեթէ մեծ բառա- դրոց չափ բառ և ոճ : Անձուկ միջոցի մէջ հեղինակն յաջողած է յաճախ ղետեղել աշ- խարհագրաբառերուն քով՝ գրաբար հա- մանիչներն ալ, որք անհրաժեշտ են մատե- նագրական գործոց թարգմանիչներուն : Ի հարկին բառերուն թուրքերէններն ալ դը- րուած են, որպէս և անկանոն արտասա-

նութիւնք : Սոյն նիւթական ու բարոյական առաւելութիւններէն զատ՝ կարևոր թերի մ'ալ կը ընու ԳՐԱՍՆԻ ԲԱՌԳԻՐԻՍ, որուն կցուած է պատմական, աշխարհագրական ու դիցարանական անուանց բառարան մը : Բառագիտութիւն վերնագրեալ հատուած մ'ալ՝ ուր համառօտիւ կաւանդուին բառա- կազմութեան կանոնք՝ եզական գործ մի կը կացուցանէ Գրպանի Ֆրանսահայ Բառգիրքը : Գինն է՝ միայն 12 դահեկան կազմեալ անգղիական հաստատուն կազմով

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄՍ

Հաւագոյն քառթօնի վրայ ա- մէն լեզուաւ կը պատրաստուի ի գին 100 հատը 10 դահեկն պէտք ունեցողները պէտք է դիմեն Գ. Պաղտատլեան տը- պարան Յակոբեան խան թիւ 13 Կ. Պոլիս :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆԻԹԻՒՆՔ

Քառամեայ Յեղեկա. Հոգարձութեան

Ս. ՓՐԿԶԻ

Ազգային Հիւանդանոցի

1883 յունվար 1 — 1886 դեկտ. 31)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԿԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

Ազգային յիսնամեայ նկարագիր Գրեց. ԲԻԻԶՄԵՆԴ ԲԷՉԵԱՆ

Սոյն երկու հրատարակութիւնք ի միասին կը վաճառին ի նպաստ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին, ի գին մէկ քառորդ Օսմանեան ոսկի :

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պ Ի Պ Է Ր Ե Ա Ն

Պոլիս Զիչէք-պազարթիւ 23

— 14 —

գուտտը չէր. սա որբուհի մ'ըլլալով հան- գուցեալը իրեն քով առած որդեգրած էր և իւր անակնկալ մահուամբը Այտային ապագան չէր կրցած ապահովել. Հանգուցելոյն ժառանգ- ները՝ որ արդէն թշնամութիւն կը տածէին հէգ աղջկան դէմ, զինքը երեսի վրայ թողուցին ա- ռանց մէկ ստակի և անօգնական : Բարեբաղ- դաբար ես հարուստ էի. ուստի տուն մը վար- ձելով կահեցի և Այտա նոյն օրէն անդ բնա- կիլ սկսաւ. դիւրին է ըմբռնել թէ մեր յարա- բերութիւններն ունելի մտերմացան : Այս մի- ջոցին էր հայրենեացս և հզօր ազգիս ծառա- յութեան կոչուեցայ. վեհափառ Տէրս ինձ յանձնեց կանոնաւորել զինւորական բանակին ուր եւրոպացւոց բանակներու նոր դրութիւնք դեռ մուտ գտած չէին. ուստի ըստ հրամանի մեր Մեծազօր Կայսեր Նիկոլէ Գեորգ անուամբ նոր գունդ մը կազմուեցաւ զոր մարզելու հա- մար բազմաթիւ գաղղիացի սպաներ բերել տուի, և որոց համար մասնաւոր զօրանոցներ ու մար- զանաց հրապարակներ յարթուեցան ի Թօփհա- նէ, ի Քեաղըտհանէ և յիւսկիւտար. վերջո- պէս աշխատեցայ իմ Վեհափառ Տիրոջ կամ- քին համեմատ, որ ուրիշ փափաք չունէր այլ միայն առաւել ևս հզօրացնել Օսմանեան մե- ծազօր Կայսրութիւնը : Ահա այս խիստ զբաղ- մանցս միջոցին էր որ Այտա կիմաջներ ինձ թէ

— 15 —

մայր եղած էր. կացութիւններս խիստ դժուա- րին էր, կարելի չէր բնաւ որ մեր սիրոյ այս առաջին պտուղը դաւակն հաշակէի. և Այ- տա, այն սուրբ և անմեղ էակը ցմահ անպատ- ուութեան սեւ դրոշմը պիտի կրէր ճակտին վրայ՝ Վայրկեան մը չվարանեցայ. մտածեցի Այտան Փարիս զրկել, թէի իրմէ բաժանումս մեծ ցաւ պիտի ըլլար սրտիս, սակայն խնդիրն Այտայի պատւոյն վրայ էր, ուստի այս իմ խորհուրդս Այտայի հաղորդեցի, համակերպեցաւ կարգա- դրութեանս և գաղղիացի բարեկամացս միոյն աջակցութեամբ երեք օրէն Մարսիլիա երթա- լիք վաճառականական նաւի մը նաւապետը խօստացաւ Այտան հետը տանիլ և անդ օգնել նմա ամեն կերպով. երեք օր վերջը ստիպուե- ցանք բաժնուիլ իրարմէ. մեր արտասուքներն իրար խառնուեցան, կարծես բնազդմամբ կը գուշակէի թէ մէկ մ'ալ չպիտի տեսնեմ զինքը : Երկրորդ օրուան առաւօտուն Այտա տու- նէն մեկնեցաւ :

Հեռուէն ընկերացայ իրեն մինչև նաւա- մատոյց. նաւապետը իւր մակուկով անդ կըս- պասէր. Այտա արտասուալից յետին ակնարկ- մը նետելէ վերջը դէպ ի առ իս, մակուկ մը- տաւ գրեթէ գլինովի մը պէս տատանելով. չորս- նաւաստիներ թիավարելով մակուկը սրացաւ և երկու վայրկեան յետոյ մակուկը նաւուն քով